

Hälso- och sjukvård till patient som inte är i stånd att samtycka till vården - vuxen patient

Självbestämmande och frivillighet är grundläggande utgångspunkter för hälso- och sjukvården. Hälso- och sjukvården ska enligt lag bygga på bl.a. respekt för patientens självbestämmande och integritet. Vården och behandlingen ska så långt det är möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten och enligt regeringsformen är var och en gentemot det allmänna skyddad mot påtvingat kroppsligt ingrepp.

I patientlagen 4 kap 4§ finns en bestämmelse som utgör ett undantag från ovanstående huvudregel.

Där står:

”Patienten ska få den hälso- och sjukvård som behövs för att avvärja fara som **akut och allvarligt hotar patientens liv eller hälsa**, även om hans eller hennes vilja på grund av medvetlöshet eller av någon annan orsak inte kan utredas.”

Bestämmelsen avser situationer då en patients vilja på grund av medvetlöshet eller av annan orsak inte kan utredas. Andra orsaker till att patienten inte kan ge sitt samtycke kan vara att patienten är okontaktbar på grund av chock, är förvirrad eller är påverkad av exempelvis narkotiska preparat. Bestämmelsen är även tillämplig när en person, som mer varaktigt får anses sakna beslutsförmåga, befinner sig i en nödsituation.

Bestämmelsen får bara appliceras i akuta livshotande situationer och således inte tillämpas för fortlöpande vård av icke akut karaktär eller planerad vård (exempelvis beslutsinkompetent patient som avböjer cancerbehandling).

När patienten vårdas i enlighet med bestämmelsen i patientlagen 4 kap 4§ ska detta dokumenteras i patientjournalen. Exempel på formulering nedan som måste anpassas efter individ och situation.

”Patientens vilja och samtycke har p.g.a. nedsatt kognitiv förmåga och beslutsförmåga sekundärt till sjukdomstillståndet inte varit möjlig att utreda. Fattar därför beslut om att i enlighet med patientlagen 4 kap 4§ ge patienten akut och livräddande behandling i form av [.....]. Beslutet fattades kl. [Xx.Xx] i samråd med läkare [Xxx, Xxx, X-kliniken].”